

অভিন্ন প্ৰশ্নে আৱ পৰীক্ষা নয়

■ সাবিতৰ নেওয়াজ

সারাদেশে অভিন্ন প্ৰশ্নপত্ৰে আৱ কোনো পাবলিক পৰীক্ষা না নেওয়াৰ সিদ্ধান্ত নিয়েছে শিক্ষা মন্ত্ৰণালয়। চলতি বছৰ মাধ্যমিক পৰীক্ষায় ১২টি বিষয়েৰ প্ৰশ্নপত্ৰ ফাঁসেৰ তিক্ত অভিজ্ঞতাৰ পৰ এ সিদ্ধান্তে এসেছে মন্ত্ৰণালয়।

শিক্ষা বোর্ডগুলোৱে চোয়াৰম্যানৱাৰ বলছেন, আগে প্ৰতিটি বোৰ্ডে আলাদা প্ৰশ্নপত্ৰে পৰীক্ষা নেওয়া হৈতে। এতে কোনো বোৰ্ডে নিদিষ্ট কোনো বিষয়েৰ প্ৰশ্নপত্ৰ ফাঁস হলেও তাতে সারাদেশে কোনো প্ৰভাৱ পড়ত না। কিন্তু চলতি বছৰ মাধ্যমিকে সারাদেশে অভিন্ন পৰীক্ষা নিতে গিয়ে বিশিষ্ট ঘোষণা হয়েছে আৰ্ডগুলোকে। পৰীক্ষা

মন্ত্ৰণালয় সূত্ৰ জানায়, শিক্ষাবিদদেৱ
পৰামৰ্শে সারাদেশে একই মানেৰ পৰীক্ষা
নিশ্চিত কৰতে অভিন্ন পৰশ্নপত্ৰ পৰীক্ষা
নেওয়াৰ সিদ্ধান্ত নেওয়া হয়েছিল। বিশেষ
কৰে গত বছৰ এসএসসি ও
এইচএসসিতে কুমিল্লা বোৰ্ডে ফল

বিপৰ্যয়েৰ পৰ অভিন্ন পৰশ্নপত্ৰে পৰীক্ষা
নেওয়াৰ সিদ্ধান্ত হয়। সে অনুযায়ী এবাৰ মাধ্যমিকে অভিন্ন
পৰশ্নপত্ৰে পৰীক্ষা নেওয়া হয়। বিভু একেৰ পৰ এক পৰশ্নপত্ৰ
ফাঁসেৰ ঘটনায় এ সিদ্ধান্তেৰ মৌলিকতা প্ৰথাৰিত হয়ে
পড়েছে। এ পৰিস্থিতিতে আগামীতে এসএসসি ও
এইচএসসি পৰীক্ষা দুটি বোৰ্ডভিত্তিক
নেওয়াৰ বিধয়ে সীতিগত সিদ্ধান্ত নিয়েছে শিক্ষা মন্ত্ৰণালয়।
গতকাল বৃত্তবাৰ শিক্ষামন্ত্ৰীৰ সভাপতিত্বে অনুষ্ঠিত উচ্চ
পৰ্যায়েৰ এক বৈঠকে প্ৰথ ফাঁস ঠিকানোৰ বিষয়ে বিআৱিত
আলোচনা ও বেশ কিছু প্ৰথমিক সিদ্ধান্ত নেওয়া হয়।

বৈঠকে আগামী ২ এপ্ৰিল থেকে সারাদেশে উৰু হতে
যাওয়া এইচএসসি ও সমন্বন্ধেৰ পৰীক্ষাটিই বোৰ্ডভিত্তিক
আলাদা প্ৰশ্নে নেওয়া যায় কি-না সে চেষ্টা কৰাৰ বিষয়ে
আলোচনা হয়। একই সমেতে, আগামীতে আগেৰ চেষ্টাৰ বেশি
সেট পৰশ্নপত্ৰ ছাপানো, পৰীক্ষা ওৱৰ ২০ মিনিট আগে
বোৰ্ড থেকে কেন্দ্ৰ সচিবকে প্ৰেৰণ নিৰ্ধাৰিত 'সেট কোড'
জানানো, বিজি প্ৰেস থেকে প্ৰথ ছাপিয়ে বিশেষ
কেন্দ্ৰে পৌছানো হ'বে। কিন্তু সিদ্ধান্তটি নেওয়া হয়েছে।
ক'বৈঠক শোষণ মন্ত্ৰণালয়েৰ মাধ্যমিক উচ্চশিক্ষা বিভাগোৰ
সচিব মো. সোহৰৱাৰ হোসাইন সংযোগকালকে বলেন, 'একেক
বোৰ্ড একেক পৰশ্নপত্ৰে পৰীক্ষা নেওয়াৰ বিষয়ে সভায়
আলোচনা হয়েছে। পৰীক্ষাৰ আগেই চৰ্দান্ত সিদ্ধান্ত
জানিয়ে দে৬। এসএসসি পৰীক্ষায় আধুনিক আগেৰ প্ৰশ্ন
ফাঁসেৰ অভিযোগ উঠেছে। এই অভিজ্ঞতা থেকে আসৰ
এইচএসসি পৰীক্ষায় পৰীক্ষাধীনীৰ কৰ্ম চোকাৰ পৰ কোন

সেটেৰ প্ৰশ্নে পৰীক্ষা হবে তা নিৰ্ধাৰণ কৰে দেওয়া হবে।
বৰ্তমানে দুই সেট প্ৰশ্নে পৰীক্ষা নেওয়া হলেও এইচএসসি
পৰীক্ষায় আৱ ও বেশি সেট প্ৰথ ছাপাৰ চিতা-ভাৱনা কৰা
হয়েছে।

গতুগলয় সূত্ৰ জানায়, আসৰ এইচএসসি পৰীক্ষায় প্ৰথ
ফাঁস ঠিকাতে কৰণীয় নিৰ্ধাৰণ কৰতে গতকাল বেলা
১১টায় শিক্ষামন্ত্ৰী নূৰল ইসলাম নাহিদেৰ কক্ষে এ সভা
অনুষ্ঠিত হয়। সভায় শিক্ষামন্ত্ৰী সভাপতিৰ কৰেন। উপস্থিত
ছিলেন শিক্ষা মন্ত্ৰণালয়েৰ মাধ্যমিক উচ্চশিক্ষা বিভাগোৰ
সচিব মো. সোহৰৱা হোসাইন, বাংলাদেশ প্ৰকৌশল
বিশ্ববিদ্যালয়েৰ (বুটে) সিইসি বিভাগোৰ চোয়াৰম্যান

প্ৰফেসৱ সোহেল রহমান, একই

বিভাগোৰ প্ৰফেসৱ ড. মোহাম্মদ
কায়কোবাদ, সাধায়িক ও উচ্চশিক্ষা
বিভাগোৰ অভিযোগ সচিব ড. অৱগা
বিশ্বাস, চৌধুৱী শুফাদ আহমেদ ও
জাবেদ আহমেদ।

বৈঠক সূত্ৰ জানায়, আসৰ এইচএসসি
পৰীক্ষায় প্ৰথ ফাঁস ঠিকাতে প্ৰত্যোক
সিদ্ধান্ত নেওয়া হয়েছে। কাৰণ একটি বোৰ্ডেৰ প্ৰথ ফাঁস
হলেও আনা বোৰ্ডেৰ পৰীক্ষায় তাৰ কোনো প্ৰভাৱ পড়ে না।
বৈঠকে তিনি থেকে চার সেট প্ৰথ ছাপানোৰ বিষয়ে
আলোচনা হয়।

৬ সিদ্ধান্ত

৬ সিদ্ধান্ত : সভায় আলোচনা কৰা হয়, আসৰ
এইচএসসিৰ সব প্ৰশ্নপত্ৰ এৱই যথো বিজি প্ৰেস থেকে
ছাপিয়ে জেলা ট্ৰেজাৱিটে পৌছে দেওয়া হয়েছে। নতুন
কৰে হলো এ সময়েৰ মধ্যে বিজি প্ৰেস নতুন সেট প্ৰশ্নপত্ৰ
কোনোভাবেই ছাপানো সম্ভব ন য়। তাই সেনাবাহিনীৰ
প্ৰেসে বাঢ়তি সেট প্ৰথ ছাপানোৰ চেষ্টা কৰবে মন্ত্ৰণালয়।

সভা সূত্ৰ আৱ জানায়, এবাৰেৰ এসএসসি পৰীক্ষা
তৰুৰ আধুনিক আগেৰ প্ৰথ ফাঁসেৰ অভিযোগ হিল। আগে
ট্ৰেজাৱিটে থেকে কেবল এক সেট প্ৰথ কেন্দ্ৰে নেওয়া হৈতে।
এইচএসসি পৰীক্ষায় প্ৰথ ফাঁস ঠিকাতে সৱকাৰি ট্ৰেজাৱিটে
থেকে সব সেট প্ৰথ কেন্দ্ৰে নিয়ে যাওয়াৰ নিৰ্দেশ দেওয়া
হৈবে। পৰীক্ষা শুৰুৰ ২০ মিনিট আগে বোৰ্ড থেকে উপজেলা
নিৰ্বাচী কৰ্মকৰ্তা (ইউএনও) বা 'কেন্দ্ৰ সচিবক' জানিয়ে
দেওয়া হৈবে, কেনে সেটেৰ প্ৰথ ওইদিন পৰীক্ষা নেওয়া
হৈবে। বিজি প্ৰেস থেকে পৰীক্ষাৰ কেন্দ্ৰ প্ৰয়ত্নে প্ৰেৰণ
নিৱাপত্তাৰ পৰীক্ষাৰ বিষয়ভিত্তিক আলাদা প্যাকেট কৰা
হৈবে। প্যাকেটেৰ ওপৰে বিশেষ নিৱাপত্তা ডিভাইস
পৰীক্ষা নিয়ন্ত্ৰণ কক্ষে বাৰ্তা চলে যাবে।